

Mladou vědkyni ocenil Siemens. Prosadila se osudu navzdory

Hned tři ceny Wernera von Siemense získali letos studenti Masarykovy univerzity. Porotci ocenili diplomové práce Martina Gajarského a Evy Vojáčkové. Cenu za překonání překážek při studiu dostala Tereza Pařilová. Přestože má velké zdravotní potíže, zvládá dvě doktorská studia.

Pařilová vyvíjí software, který pomáhá dyslektikům a s nímž v červenci 2016 s kolegy vyhrála mezinárodní soutěž Code for Cause. Její nemoc není vidět, život jí ale komplikuje pořádně. Má totiž od tří let diabetes mellitus 1. typu, který stojí za řadou dalších zdravotních komplikací. Před rokem kvůli této vážné chronické nemoci přestala téměř vidět a v poslední době se přidávají i další komplikace.

Přesto dělá doktorát na fakultě informatiky a lékařské fakultě a pokračuje ve vývoji nástrojů pro dyslektiky s názvy DysHelper a DysTexia. Loni na jaře ale musela na několik měsíců s prací na dizertacích přestat. „Bylo to hodně náročné. Nemohla jsem nic dělat a začala jsem přemýšlet o tom, co bude dál. Pomohli mi rodiče i kolegové, kteří mi třeba hledali a předčítali odborné články,“ popisuje složité období svého života.

Stále na jedno oko nevidí, a ztratila tak prostoro-ové vidění. Zpočátku to byl šok, nebyla schopná se sama najít nebo kamkoliv dojít bez doprovodu. Postupně se ale naučila orientovat a vrátila se ke studiu a vědecké práci. Využila při tom dokonce vlastní práci, nástroj DysHelper.

„Ve svém výzkumu zjišťuji, jaké konkrétní potíže mají dyslektici se čtením, hlavně s jakými vzorci písmen a v jakých souvislostech. Na základě těchto informací jsem vytvořila nástroj pro webový prohlížeč, který umožňuje dyslektikům upravit si vizuálně svůj online text tak, aby vyhovoval jejich potřebám, aby se jim problémová místa lépe četla,“ přiblížila svou práci Pařilová, které její výsledky pomohly ve chvíli, kdy mohla přečíst jen hodně zvětšené písmo, které už ale bylo tvarově deformované, a tedy obtížné pro rozpoznání.

Foto: Ludmila Korešová

Loni na jaře musela Tereza kvůli nemoci přerušit práci na dizertacích. Pomohli jí rodiče i kolegové, kteří jí hledali a předčítali odborné články.

Omezení, která jí v poslední době potkala, se týkají i hudby. Tereza Pařilová vystudovala na konzervatoři hru na harfu a několik let vystupovala sólově i s orchestry. Pak se rozhodla změnit zaměření a vystudovala hudební management a později informatiku, nakonec si přibrala ještě neurovědu. Na harfu v posledních letech hrávala už jen doma pro potěšení. Se špatným zrakem to bohužel možné není. „Ráda bych dodělala doktorát, a pokud to půjde, zůstala alespoň na malý úvazek v akademické sféře. Doufám také, že si ještě někdy na svou harfu zahraji,“ dodala.

Nejlepší diplomky

O vědecké kariéře přemýšlí i Martin Gajarský, který získal cenu Wernera von Siemense za nejlepší diplomovou práci. Aktuálně je doktorandem na přírodovědecké fakultě a působí ve výzkumné skupině Lukáše Trantírka v Ceitecu.

Ve své práci se věnuje strukturám DNA, přesněji jejího konce, takzvaným telomerám. „DNA není jen jednoduchým zdrojem informací, ne-

tvorí pouze známou dvoušroubovici, ale je schopná vytvářet i různé jiné, takzvané nekanonické struktury, které se dají zjednodušeně představit jako uzlíky na vlákně DNA. A právě díky nim je DNA schopná informaci nejen uchovávat, ale také přímo regulovat její přenos,“ přiblížil svou práci Gajarský.

Na přírodovědecké fakultě a v Ceitecu ve skupině Marka Mráze studuje a pracuje Eva Vojáčková, která získala cenu za druhou nejlepší diplomovou práci. Zkoumala vliv mikroprostředí na chronickou lymfocytární leukemii, která patří v západních zemích mezi nejčastější nádorové onemocnění bílých krvinek, konkrétně B-lymfocytů.

„Leukemické buňky velmi dobře vnímají signály ze svého okolí a právě mikroprostředí kostní dřeně, lymfatických uzlin a dalších orgánů ovlivňuje například intenzitu jejich dělení. Může napomoci vzniku nemoci nebo přispívá k odolnosti rakovinných buněk vůči léčbě,“ vysvětlila Vojáčková.

Emma Wiesnerová

Seriál: Studentské spolky

Informatiči pro sebe pořádají plesy a grilovačky

Na některých fakultách se studentský život odehrává hlavně v kolektivech jednotlivých oborů nebo v úžejí zaměřených tematických spolků, fakultu informatiky však cíleně stmeluje Studentská unie Fakulty informatiky MU. Její členové si troufají na pořádání velkých fakultních plesů a snaží se studenty bavit třeba i na neformálních grilovačkách nebo filmových projekcích.

Ples fakulty informatiky je zřejmě největší akcí, kterou tým se zhruba deseti stálými členy a dalšími občasnými pomocníky pořádá. „Příprava nám každoročně zabere několik měsíců, je totiž potřeba zajistit všechno od prostor po program a prodej lístků. Rok od roku se ale zlepšujeme a zvládáme tak i vymýšlet zajímavá zpestření,“ popisuje členka spolku Jana Čecháčková a vzpomíná třeba na loňské kouřící drinky. Letošní ples se odehraje 5. dubna a bude mít téma Velký Gatsby.

Za svůj hlavní cíl ale studenti považují zpříjemňování běžného života na fakultě, přicházejí

tedy s řadou menších akcí v průběhu celého semestru. Promítají anglicky dabované filmy, které studentům pomáhají zvládnout tento cizí jazyk, pořádají hravá odpoledne či další akce ve spolupráci s jinými spolky.

„Se Spolkem mediků spolupřidáme Tančírnu MU, kam si mohou studenti v průběhu semestru přijít večer zatančit, se Spolkem přátel severské zvěře jsme zase začali organizovat Schrödingerův gril, kde se neformálně potkávají studenti i učitelé celé fakulty,“ vyjmenovala Čecháčková.

I když se spolek zaměřuje výhradně na fakultu informatiky, najdou se mezi jeho členy překvapivě i zástupci ostatních fakult, které zajímá dění mezi ajťáky.

„Nejčastěji jsou mezi námi studenti přírodovědy, občas se ale přidávají i kolegové z fakulty sociálních studií nebo filozofické fakulty. Zrovna před plesem se scházíme poměrně často, je potřeba řešit spoustu záležitostí, jindy během roku se pak scházíme podle potřeby, třeba když přijí-

máme nové členy spolku nebo řešíme další dílčí projekty,“ vysvětlila studentka.

Martin Věrtěši

>> facebook.com/sufimu

Foto: Archiv spolku